شیرینکردنی کوردستان لەلای منداڵانی پێش قوتابخانە.. رێزا شوان

کوردستان نیشتمانی پیرۆزمانە. کوردستان دایکی میهرەبانی هەمووومانە. کوردستان گروپی خوێنمانە. کوردستان ناسنامەمانە. سەروەری و شکۆمانە. هەناسە و ژیانمانە. نەک هەر بە قسە، بەڵکو پێویستە بە کرداری ئەم هەستەمان بە کوردستان بسەلمێنین.
گەورەترین سازشکردن و بێ ئەمەکی و نامەردی و ناپاکی، ناپاکی کردنە لە کوردستان. هەر کوردێی ناپاکی لە کوردستان بکات، نە کوردە و نە کوردستانییە و نە شایەنی ئەوشە کە لە کوردستان بژی. کە تۆپیش (حەسەن خەیری) ئاسایی، رێزانە گۆڕەکەی تف و نەفرەت باران بکرێت.

وەکو دەزانین، شەش ساڵی یەکەم لە ژیانی منداڵاندا، گرنگترین و چارەنووسازترین قۆناغە لە ژیانی مرۆڤدا. لەم قۆناغەدا بنامە سەرەکییەکانی کەسایەتی دروست دەبن.
(ماریا مۆنتسۆری) دەڵێت:"گرنگترین قۆناغ لە ژیانی مرۆڤدا.. قۆناغی خوێندنی باڵای زانکۆ نییە.. بەڵکو یەکەمین و گرنگترین قۆناغی ژیان.. لە دایکبوونەوە تا تەمەنی شەش ساڵانە".
(فرۆید) یش دەڵێت:"بەشی زۆری کەسایەتی هەر تاکێک، لە تەمەنی منداڵیدا دروست دەبێت، بە تایبەتیش تا شەش ساڵان"

منداڵانی کوردستان پەروەر، سەرمایەیەکی گرنگن، بۆ ئەمڕۆ بۆ داهاتووی کورد و کوردستان. بۆیە پێویستە لە منداڵییەوە منداڵانی کوردمان، بە سۆز و خۆشەویستی و دڵسۆزی و هاوبەستەبوون بە کورد و کوردستان پەروەردە بکەین. تا هەست بە یەکێتی و بە ئەرکەکانیان و بە بەرپرسیارێتی و بە چارەنووسێکی هاوبەش و بە سەربەخۆیی بکەن. شانازیش بە کوردبوونیان و بە کوردستانی نیشتمان بکەن.

چاندنی کوردستان پەروەری لە منداڵانی کوردمان، پیرۆزترین و لە پێشترین ئەرکمانە. بەرپرسیارێتییەکی هەستیارە. چونکە داهاتووی باشتر و گەشتر بۆ کورد کوردستان، لە دەستی منداڵانی

ئەمڕۆمان دایە. لەم روانگەیەوە، پێویستە ئەوە بزانین، کە
چ ئەرکێکی پیرۆز و چ بەرپرسیارێتییەکی مێژوویی و
چارەنووسازمان لە ئەستۆ دایە.

لەم بلۆگەدا، لە (١٠) ڕێگەی کاریگەر د□ک□ینەوە بۆ رواندنی هاوبەستەبوونی منداڵانی کوردمان بۆ کورد و کوردستان، لە پێش تەمەنی قوتابخانەی بنەڕەتیدا. ئەم رێگایانە یارمەتیی منداڵانی کوردمان دەدەن، بۆ زیاتر شیرینکردنی کوردستان پەروەریان:

١- فێرکردنی ئەتەکێتی ئاڵای کوردستان:

ئاشناکردنی منداڵانی کوردمان لە پێش قوتابخانە، بە ئاڵای کوردستان، کە سیمبولی نەتەو□یمانە. ئاڵای کوردستانیان نیشان بدەن و فێریان بکەن کە چۆن دروستی بکەن، یان وێنەی بکێشن و رەنگی بکەن و خۆشیان بوێت. لە یادی (رۆژی ئاڵای کوردستان) و چالاکییە کوردستانییەکان بەم بۆنەیەوە. ئاڵای بچووک بدەنە دەستی منداڵەکانتان و لە ئاهەنگگێڕان و لە هەڵکردنی ئاڵای کوردستان و لە چڕینی مارشی نەتەو□یمان (ئەی رەقیب)، بەشداریان بکەن. هانیان بدەن بۆ پێشکەشکردنی چالاکی بە بۆنەی یادی رۆژی ئاڵای کوردستانەوە. هۆنراوەنووسانی کوردمان (ئەوانەی کە بۆ منداڵان دەهۆننەوە) بە دەیان سروودی کوردی و هۆنراوەی کورت و ئاسانیان، لەسەر ئاڵای کوردستان هۆنیونەتەوە، کە بە تایبەتی بۆ منداڵانیان هۆنیونە. دەتوانن سوود لەم هۆنراوانە وەربگرن و بە ئاوازەوە منداڵەکانتان فێریان بکەن.

٢- گێڕانەوەی چیرۆکی پاڵەوانیتی نەتەوەییمان:

منداڵانی پێش قوتابخانە تامەزرۆی چیرۆکی خۆشن، پێویستە ئەم حەزەیان بقۆزینەوە. بۆ فێرکردنی کوردستان پەروەری. چیرۆکی پاڵەوانییەتی نەتەوەیی کوردییان بۆ بگێڕینەوە یان بۆیان بخوێنینەوە. بۆ هەستکردنیان بە ئازایەتی و بە قارەمانێتی نەتەوەکەمان و ڕێزگرتن و شانازیکردن بە مێژووی گەلی کوردمان، ک□ پ□□□ ل□ سەروەری و لە شکۆداری. گێڕانەوەی چیرۆکی گونجاو لەگەڵ تەمەنیان، دەربارەی سەرکردە دڵسۆزەکانمان و داستانەکانی پێشمەرگەی قارەمان و شەهیدانی نەمرمان. کاریگەری□کی ه□م□ش□ییان لەسەر منداڵانی کوردمان دەبێت. چیرۆک کورت، رێگەیەکی ئاسانە بۆ رواندنی ئازایەتی و میهرەبانی و ئیرادە و بڕوابەخۆبوون و کوردستان پەروەری لە دڵی منداڵانی کوردمان.

بەدەیان نەزیلە و چیرۆکی کلاسیکی و نوێمان، بۆ منداڵانی

کوردمان هەیە، کە ئامانج و پەیامی کوردستان پەروەریان لەخۆگرتوون.

٣ـ بەشداریکردنی منداڵان لە جەژن و فەستیڤاڵە کوردستانییەکان:

بەشداریکردنی منداڵانی کوردمان، بە جۆش و خرۆشەوە لە ئاهەنگەکانی جەژنە کوردستانییەکان، وەک جەژنی (نەورۆز)ی نەتەوەییمان و لە فەستیڤاڵە کولتووری و ڕۆشنبیرییەکان، ڕێگەیەکی باشن بۆ پەروەردەکردنی منداڵانی کوردمان بە کوردستان پەروەری. پێویستە گرنگی مێژوویی هەر ڕووداوێک، بە شێوە و شێوازێکی ئاسان و بە زمانێکی شیرین بۆ منداڵانی کوردمان ڕوونیان بکەینەوە، کە لەگەڵ تەمەنیان و تێگەیشتنیاندا بگونجێن و بتوانن لێیان تێبگەن. بۆ نموونە: بەشداریکردنیان لە دروستکردن و لە ڕازاندنەوەی دیکۆرات بۆ سازدانی فەستیڤاڵە تایبەت بە چڕینی سروود و گۆرانی و هەڵپەڕکێی و چالاکی ساڵانە بۆ منداڵان. کە سەرەڕای ئەوەی چێژ و خوشییان پێدەبەخشن، هەستی کوردایەتی و کوردستان پەروەریش، لەلایان شیرینتر دەکەن. هەستیش بەوە دەکەن، کە خۆشەویستن و بە هەندیان دەزانن.

٤ـ بەشداریکردنی منداڵان لە چالاکییە کۆمەڵایەتییەکان:

بەشداریکردنی منداڵانی پێش قوتابخانە، لە چالاکییە سادە و بچووکەکانی کۆمەڵگەدا. کاریگەری و ڕەنگدانەوەیان لەسەر کوردستان پەروەریی منداڵانی کورد هەیە. وەک: پاککردنەوەی پارکەکی ناوخۆیی یان چاندنی نەمام. نەک تەنها بە کوردستان پەروەری منداڵانی کورد پەروەردە دەکەن، بەڵکو هەستیش بە بەرپرسیارێتی بەرامبەر بە ژینگە و سروشتی جوانی کوردستان و بە ڕۆحی هاوکاری و هەرەوەزیش دەکەن.

٥ـ گەشتکردن بۆ شوێنە مێژووییەکان و بۆ مۆزەخانەکانی کوردستان:

ڕێکخستنی گەشتی مەیدانی، بۆ منداڵانی پێش قوتابخانە، بۆ شوێنە مێژووییەکانی کوردستان و بۆ مۆزەخانەکانی شارەکانی کوردستان، منداڵانی کوردمان بە میراتی باو و باپیرانمان و بە مێژوو و بە کەلەپوور و بە شارستانی کۆنی کوردستان ئاشنا دەبن.

٦ـ ڕێزگرتن لە هەمەجۆرەی کولتووری کوردی:

پێویستە منداڵانی کوردمان، فێربکرێن، کە ڕێز کولتوورە ڕەسەنە هەمەچەشنەکانی کوردستان بگرن. هانیان بدەن کە ڕێز لە زمان و لە داب و نەریت و لە بەها جوانە جیاوازەکانمان بگرن، کە بەشێکن لە مێژووی نەتەوەکەمان. ئەم هەمەچەشنییەش لە ئاهەنگە خۆشیە هەمەجۆرە کولتوورییەکانی کوردستان ڕەنگیان

داونەتەوە.
٧ ـ هاندانی منداڵان بە هونەر و دەربڕین:
هونەر سەکۆیەکی نایاب بە منداڵانی کوردمان دەڕەخسێنێت، بۆ دەربڕینی خۆشەویستی خۆیان بۆ کوردستان. پێویستە هانیان بدەین بۆ دروستکردنی کاری هونەری جوانی کوردستان پەروەرانە. گۆرانی بۆ کوردستان بڵێن، یان نمایشی سکیتەکانی پەیوەست بە ڕووداوە مێژووییە گرنگەکان. بە پەروەردەکردنی منداڵانی کوردمان بە خۆشەویستی بۆ کوردستان. وێنەکێشانیش بوارێکی گرنگە، بە ئەوەی منداڵانی کوردمان لە پێش قوتابخانە، بە وێنە و بە رەنگەکان، گوزارشت لە خۆشەویستییان بۆ کوردستان بکەن.
٨ـ دەبێت دایکان و باوکان نموونەی کوردستان پەروەری بن:
پێویستە ئەوەی دایکان و باوکان و خێزانانی کورد، نموونە و سەرمەشقی باشبن. لە قسە و لە کردارەکانتاندا. بە کرداری کوردستان پەروەریی خۆتان بە منداڵەکانتان بسەلمێنن. هەردەم شانازی بە کوردستان و بە جوانی سروشتی کوردستانەوە بکەن. لە هەمان کاتدا، بە ئاسانی باسی ئەو بەرەکگیرییانەش بۆ منداڵەکانتان بکەن، کە ڕووبەڕووی کوردستان بوونەتەوە. زۆرجار منداڵان چاولێکەرن، چاو لە ڕەفتار و لەو کارە جوانانە دەکەن، کە دایکان و باوکان و گەورەکانیان دەیانکەن.
(وین دایەر) دەڵێت:"منداڵەکانتان لە هەموو ئەو کردارانەتان دەڕوانن، کە لە ژیانتاندا دەیانکەن.. نەک لەو قسانەی دەیانکەن".
٩ـ رۆڵی راگەیاندنەکان:

راگەیاندنەکانی کوردستان، دەتوانن رۆڵێکی کاریگەریان هەبێت، بە تایبەتیش کەناڵە تەلەڤزیۆنییەکانی منداڵانی کوردستان. لە شیرینکردن و لە هاوبەستبوونی منداڵانی کوردمان بە کوردستانی نیشتمانمان. لە رێگەی پێشکەشکردنی بەرنامەی نیشتمانی کوردستانی و دراماى منداڵان و چالاکیی پەیوندار بە شیرینکردنی کوردستان لەلای منداڵانی کوردمان. بەداخەوە زۆرجار تەلەڤزیۆنەکان، فیلمی کارتۆنی ئەنیمەیشنی ناوەڕۆک زیانبەخش بۆ منداڵانی کوردستان نمایش دەکەن. ئەمەش بە نابەڵێدیی بەڕێوەبەرەکانیان و بە نەبوونی سانسۆری پەروەردەیی منداڵان دەگەڕێتەوە.
١٠ـ نەخشەی کوردستان:

ئاشناکردنی منداڵانی کوردمان، بە نەخشەی کوردستانی گەورە.
ڕێگەیەکی ترە بۆ شیرین کردنی هاوبەستەبوونی منداڵانی کوردمان بە کوردستان. بۆ نموونە: دەتوانن نەخشەی کوردستان لەسەر فانیلە (تیشێرت) بە تایبەتی بۆ منداڵانی کوردمان چاپکرێت. پێموایە نەخشەی کوردستان لە قەدپاڵی شاخی گۆیژە، کارێکی زۆر جوانە و بێتە سیمبولێکی جوانی بۆ شاری سلێمانی. ڕۆژانەش گەورە و منداڵان، کە دەیبینن، چاویان ڕوونتر دەبێتەوە و سۆز و خۆشەویستی و هاوبەستەبوونێکی زیاتریان پێدەبەخشێت و کوردستان لەلایان جوانتر و شیرینتر دەبێت.
چاندنی کوردستان پەروەری لە منداڵانی کوردمان، هەوڵێکی بەنرخە کە دەتوانن کاریگەری ئەرێنییان لەسەر هەڵوێست و ڕەفتارەکانیان، بۆ درێژایی ژیانیان هەبێت.

جگە لەو ڕێگایانەی کە لە سەرەوە باسمان کرد، چەندین ڕێگە و بواری تریش هەن، بۆ ئەوەی سۆز و خۆشەویستی و دڵسۆزی و هاوبەستەبوون بە کوردستان، لە دڵی منداڵانی کوردمان بڕوێنین و کوردستان لەلایان شیرینتر و بەهێزتر بکەین.
ڕۆزا شوان
نەرویج: ٢٠٢٥